

SCĂDEREA NIVELULUI DE TRAI (SĂRĂCIA) – ÎN LEGĂTURĂ DIRECTĂ CU INSECURITATEA GLOBALĂ

DECREASING LIVING STANDARDS (POVERTY) – DIRECTLY RELATED TO GLOBAL INSECURITY

Colonel (r.) prof. univ. dr. Filofteia REPEZ*
(Academy of Romanian Scientists, 3 Ilfov Street, 050044, Bucharest,
Romania, email: secretariat@aosr.ro)
Colonel dr. Marian Ștefan ZAHARIA**

Rezumat: Sărăcia este o problemă de securitate cu multiple fațete care necesită abordări multiple. Planul de acțiune global denumit „Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă”, adoptat de toate statele membre ale ONU în anul 2015, include ca prim obiectiv, dintre cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă – obiectivul denumit „Fără sărăcie - eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context”. Efectele sărăciei sunt devastatoare; în acest sens, multe studii de specialitate prezintă efectele sale nu doar asupra celor în cauză cât și asupra comunității din care fac parte. Articolul își propune să prezinte statistici privind sărăcia, precum și acțiuni destinate diminuării și stopării ei.

Cuvinte cheie: sărăcie, consecințe, statistici, acțiuni, Indicele Global al Sărăciei Multidimensionale.

Abstract: Poverty is a multifaceted security issue that requires multiple approaches. The global action plan called the “2030 Agenda for Sustainable Development”, adopted by all UN Member States in 2015, includes as the first objective, among the 17 Sustainable Development Goals – the goal called no poverty – the eradication of poverty in all its forms and in all contexts. The effects of poverty are devastating; in this regard, many specialized studies present its effects not only on those concerned but also on the community to which they belong. The article aims to present statistics on poverty, as well as actions aimed at reducing and stopping it.

Keywords: poverty, consequences, statistics, actions, Global Multidimensional Poverty Index.

„Sărăcia nu este inevitabilă.

Sărăcia este cel mai grav flagel creat vreodată de ființele umane;
depinde de ființele umane să-i pună capăt”¹.

Joseph Wresinski

* Facultatea de Drept și Guvernanță Internațională/Universitatea Internațională Danubius, Galați, ROR ID: <https://ror.org/00qt2x502>; membru asociat al Academiei Oamenilor de Știință din România, email: filofteiarepez@yahoo.com.

** Comandamentul Logistic Întrunit, București, email: zahariamstefan@yahoo.com.

¹ „Poverty is not inevitable. Poverty is the worst scourge ever created by human beings; it is up to human beings to end it”, disponibil la <https://www.atd-fourthworld.org/who-we-are/overcome-poverty/>, accesat la 20.11.2025.

Dacă cu mulți ani în urmă, sărăcia era acceptată, potrivit profesor Georgeta Ghebrea, ca „*un fenomen natural, atât de răspândit, un fapt inevitabil*” ale cărei cauze țineau de neșansele individuale sau de defecte personale (cum ar fi prostia, necinstea, slăbiciunea de caracter, iresponsabilitatea), în timp s-a conștientizat faptul că sărăcia este „*un fapt social, un fapt public, un fapt politic*”².

Sărăcia nu înseamnă doar venituri mici sau lipsa bunurilor din proprietatea individuală și sentimente de inferioritate (neîncrederea în capacitatea de a avea un rol în societate, desconsiderarea propriei persoane, frustrare etc.), ci și lipsa accesului la venituri mai mari, la șansa de a găsi un loc de muncă și la educație; este un subiect amplu dezbătut, „*o noțiune ce presupune o abordare interdisciplinară*”³.

Sărăcia este o realitate, unul dintre fenomenele social-economice întâlnite, în proporții și intensități diferite, în toate statele lumii; una dintre cele mai complexe provocări de securitate cu care se confruntă omenirea.

Cauzele care determină sărăcia sunt diverse: unele provin din funcționarea economiei naționale (restructurări ale ramurilor de activitate, crize economice, inflație etc.); anumite condiții umane (starea sănătății, infirmitate, mărimea familiei etc.); calamitățile naturale (seceta, inundații, distrugerile provocate de grindină, îngheț etc.); situația politică a țării⁴.

Fără a ține seama de cauzele care au determinat-o, indiferent de comunitate, localitate, țară sau continent, sărăcia are consecințe devastatoare, precum: lipsa sau limitarea accesului la satisfacerea nevoilor de bază (apă, hrană, locuință, asistență medicală, educație), probleme de insecuritate alimentară, probleme de sănătate fizică și sănătate mintală, speranță de viață mai mică, probleme în familie sau în comunitate etc.⁵

Realitate contemporană gravă, sărăcia reprezintă o preocupare generală, nu doar a statelor, ci și a organizațiilor regionale și internaționale, a unor organizații neguvernamentale, precum și a unor personalități de seamă din diverse domenii preocupate de prăpastia care există și chiar se adâncește, în ceea ce privește condițiile de trai dintre oameni.

Indiferent de forma sa descrisă în literatura de specialitate – *sărăcia absolută* (denumită *extremă*, este cea care afectează biologic și psihic persoanele aflate într-o asemenea situație, sau descrisă ca fiind reflexul

² Georgeta Ghebrea, *Perspective sociologice asupra sărăciei*, în *Sărăcie și Asistență Socială în Spațiul românesc (Sec. XVIII-XX)*, Masă Rotundă (iunie 1998), cuvânt înainte de Paul H. Stahl, coordonator Ligia Livada-Cadeschi, Colegiul Noua Europă, 2002, p. 82, disponibil la www://-efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://nec.ro/wpcontent/uploads/2019/05/Georgeta_GHEBREA.pdf, accesat la 05.11.2025.

³ Viorel Gheorghe, *Sărăcia, o noțiune ce presupune o abordare interdisciplinară*, articol publicat în revista *Calitatea vieții nr.1/1990*, pp. 135-143, disponibil la <https://www.revistacalitateavietii.ro/journal/article/view/1080>, accesat la 20.11.2025.

⁴ *Ibidem*, pp.120-121.

⁵ Despre efectele sărăciei pe larg în Olivier de Schutter, Hugh Frazer, Anne-Catherine Guio, Eric Marlier, *The Escape from poverty. Breaking the Vicious Cycles Perpetuating Disadvantage*, Bristol University Press, Policy Press, 2023.

nefavorabil dintre venituri și nevoile de consum ce trebuie satisfăcute) și *sărăcia relativă* (exprimă situația dezavantajoasă a unor categorii de persoane în raport cu nivelul general de trai din societate, la un moment dat, sau punerea în evidență prin rămânerea în urmă a unor categorii de persoane (familii) în raport cu altele), gravitatea și consecințele acestui fenomen recunoscut oficial au impus introducerea sa, în sensul eliminării sau reducerii, în diverse documente politice.

Sărăcia – o problemă de securitate în statistici

La Summitul Mileniului din septembrie 2000, comunitatea internațională a adoptat **Declarația Mileniului** care cuprinde opt obiective de atins până în anul 2015: reducerea sărăciei și a foametei în lume; asigurarea unei educații primare pentru toți; promovarea egalității sexelor; reducerea mortalității copiilor; îmbunătățirea sănătății materne; combaterea virusului HIV/a bolii SIDA și a altor boli; asigurarea unui mediu înconjurător durabil; participarea la un parteneriat mondial pentru dezvoltare.

Stabilirea acestor obiective internaționale ambițioase au la bază statistici care arată necesitatea urgentării stabilirii și implementării unor acțiuni. De exemplu, legat de primul obiectiv – reducerea sărăciei și a foametei în lume, statisticile arată că, la nivel internațional, peste 800 de milioane de oameni se aflau încă în sărăcie extremă și că peste 300 de milioane de muncitori trăiau sub pragul de sărăcie de 1,25 dolari pe zi în anul 2015⁶.

Aceste obiective nu au fost atinse în acest an. În cadrul Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite din septembrie 2015 a fost adoptată **Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă**, care cuprinde 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă. Primul dintre cele 17 obiective este *Fără sărăcie – Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context*⁷.

Sărăcia extremă persistă, afectând una din zece persoane la nivel mondial și fără o accelerare a eforturilor naționale, regionale și internaționale, 8,9% din populația lumii va trăi în continuare în sărăcie extremă până în anul 2030⁸.

Cu toate că există destule bogății pentru a garanta un nivel de trai decent pentru întreaga umanitate, aproximativ 831 milioane oameni (din 8,2 miliarde în anul 2025) trăiesc cu mai puțin de 3 dolari pe zi, o cifră repartizată astfel⁹:

- America de Nord: 3,81 milioane;
- Europa și Asia Centrală: 4,73 milioane;

⁶ Millennium Development Goals, disponibil la <https://www.un.org/millenniumgoals/-poverty.shtml>, accesat la 24.11.2025.

⁷ Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development, disponibil la <https://sdgs.un.org/2030agenda>, accesat la 24.11.2025.

⁸ End poverty in all its forms everywhere, disponibil la <https://unstats.un.org/sdgs/report/2025/goal-01/>, accesat la 24.11.2025.

⁹ Poverty & Inequality Platform, disponibil la <https://pip.worldbank.org/home>, accesat la 22.11.2025.

- Orientul Mijlociu, Africa de Nord, Afganistan și Pakistan: 97, 2 milioane;
- America Latină și Caraibe: 29,45 milioane;
- Africa Subsahariană: 598,09 milioane;
- Asia de Sud: 52,75 milioane
- Asia de Est și Pacific: 44,91 milioane.

Din cele 190 de state evaluate din punct de vedere al sărăciei, pe primele cinci locuri se situează țări din continentul african: Sudanul de Sud, Guinea Ecuatorială, Madagascar, Republica Centrafricană și Burundi¹⁰.

Sărăcia este o problemă semnificativă de securitate, în prezent alimentată de insecuritatea economică, creșterea inegalității și efectele agravante ale schimbărilor climatice și ale conflictelor.

Exemple de acțiuni pentru reducerea sărăciei

Eradicarea sărăciei, care reprezintă o problemă de securitate, necesită o abordare multidimensională și implică o serie de actori. Lista acestora este lungă, rezultate sunt, însă mai este mult până la atingerea ambițiosului **Obiectiv de Dezvoltare Durabilă 1 - Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context**.

Prin Rezoluția 47/196, adoptată la 22 decembrie 1992, Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite a stabilit ca anual, ziua de 17 octombrie să fie **Ziua internațională pentru eradicarea sărăciei**¹¹; cu această ocazie toate statele au fost încurajate să desfășoare activități concrete în context național în ceea ce privește eradicarea sărăciei.

Stabilirea acestei date amintește de evenimentul din 17 octombrie 1987, când peste 100.000 de oameni din întreaga lume au manifestat la Paris pentru a atrage atenția asupra sărăciei extreme și a-și exprima solidaritatea cu victimele sărăciei extreme, violenței și foametei. Sub îndrumarea preotului catolic Joseph Wresinski (1917-1988), fondatorul ATD (All Together in Dignity) Fourth World¹², manifestanții au declarat că sărăcia reprezintă o încălcare a drepturilor omului. În cadrul ceremoniei care s-a desfășurat lângă Turnul Eiffel, a fost inaugurată o piatră comemorativă în memoria tuturor celor care au suferit și au murit din cauza nedreptății sărăciei, pe care sunt inscripționate următoarele:

¹⁰ Poverty Rate by Country, 2025, disponibil la <https://worldpopulationreview.com/country-rankings/poverty-rate-by-country>, accesat la 22.11.2025.

¹¹ Rezoluția este disponibilă pe site-ul <https://docs.un.org/en/a/res/47/196>, accesat la 17.11.2025.

¹² Our History, Important developments in our history, disponibil la <https://www.atd-fourthworld.org/who-we-are/history/>, accesat la 16.11.2025.

„On 17 October 1987, defenders of human and civil rights from around the world gathered on this plaza. They paid tribute to the victims of hunger, ignorance, and violence. They affirmed their conviction that extreme poverty is not inevitable. They proclaimed their solidarity with those who, across the world, strive to eradicate it.

Wherever men and women are condemned to live in extreme poverty, human rights are violated. To come together to ensure that these rights be respected is our solemn duty”.

Joseph Wresinski”¹³

Pentru această zi internațională, tema abordată este diferită - de exemplu în anul 2024 tema a fost „Încheierea maltratării sociale și instituționale, acționând împreună pentru societăți juste, pașnice și incluzive”, focusându-se dimensiunile ascunse ale sărăciei și pe modalitățile de a promova societăți echitabile; în anul 2025 tema a fost „Eliminarea maltratării sociale și instituționale prin asigurarea respectului și a unui sprijin eficient pentru familii”, pentru a sublinia faptul că eradicarea sărăciei implică demnitate, dreptate și apartenență, alături de aspectele financiare.

Pe site-ul **ATD (All Together in Dignity) Fourth World** (<https://www.atd-fourthworld.org/what-we-do/>), organizație non-guvernamentală internațională fără afiliere religioasă sau politică, sunt prezentate acțiunile desfășurate în diverse țări și continente pentru a combate sărăcia și pentru identificarea persoanelor care trăiesc în cele mai grave condiții economice și de excluziune. În plus, **Centrul Internațional al ATD Fourth World** (este situat în Franța și se întinde pe trei locații din regiunea Parisului - Baillet-en-France, Méry-sur-Oise și Pierrelaye), este locul desfășurării taberelor de lucru internaționale și de formare, a diverselor întâlniri în sprijinul activităților ATD Fourth World.

Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (United Nations Development Programme - UNDP)¹⁴ este agenția lider a Organizației Națiunilor Unite care militează pentru a stopa in justiția provocată de sărăcie, inegalități și schimbarea climei. Implică o rețea extinsă de experți și parteneri din 170 de țări cu misiunea de a eradica sărăcia și a reduce inegalitatea și de a sprijini statele pentru a dezvolta politici, parteneriate și capacități instituționale pentru a atinge Obiectivele de Dezvoltare Durabilă 2030.

¹³ Paris, 17 October 1987, Unveiling of the commemorative stone in honour of the victims of poverty, disponibil la <https://www.joseph-wresinski.org/en/paris-17-october-1987-unveiling-of-the-commemorative-stone-in-honour-of-the-victims-of-poverty/>, accesat la 17.11.2025.

¹⁴ United Nations Development Programme, disponibil la <https://www.undp.org/>, accesat la 19.11.2025.

Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization - UNESCO) își pune expertiza pentru reducerea și eradicarea sărăciei, a îndeplinirii Obiectivului de Dezvoltare Durabilă 1 (*Fără sărăcie - eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context*), cu deosebire prin educație și știință.

Alianța Globală Împotriva Sărăciei și Foametei (Global Alliance Against Poverty and Hunger)¹⁵, înființată la propunerea președinției braziliene a G20, sprijină eforturile de eradicare a foamei și a sărăciei (Obiectivele de Dezvoltare Durabilă 1 și 2), reducând în același timp inegalitățile (Obiectivul de Dezvoltare Durabilă 10).

Rețeaua Europeană de Luptă împotriva Sărăciei (European Anti-Poverty Network - EAPN)¹⁶, înființată în anul 1990, reprezintă cea mai mare rețea europeană de rețele naționale, regionale și locale, care include ONG-uri și grupuri locale de combatere a sărăciei, dar și organizații europene active în lupta împotriva sărăciei și excluziunii sociale. Prin eforturile membrilor, aceasta se implică în diverse activități destinate combaterii sărăciei și excluziunii sociale (de exemplu activități de educație și formare, activități de furnizare de servicii și activități care vizează participarea și responsabilizarea persoanelor afectate de sărăcie și excluziune socială).

Apel Global la Acțiune Împotriva Sărăciei (Global Call to Action against Poverty - GCAP)¹⁷ este o rețea de peste 18.400 de organizații ale societății civile, care luptă pentru o justiție globală destinată să pună capăt sărăciei și inegalității. Mobilizând sute de milioane de oameni, care a organizat cea mai mare campanie din lume, denumită „Ridicați-vă” împotriva sărăciei – certificată de Guinness World Records, cu 173 de milioane de persoane în anul 2009.

Pentru a crea o imagine cuprinzătoare referitoare la persoanele care trăiesc în sărăcie și a permite realizarea unor comparații între țări și regiuni, **Indicele Global al Sărăciei Multidimensionale** (Global Multidimensional Poverty Index - global MPI) a fost lansat de Inițiativa Oxford pentru Sărăcie și Dezvoltare Umană (Oxford Poverty and Human Development Initiative - OPHI) cu suportul Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, aplicat la nivel mondial, luând în considerare contextul național. Acest indice completează măsurile tradiționale ale sărăciei monetare prin surprinderea privațiunilor acute în materie de sănătate, educație și nivel de trai cu care se confruntă simultan o persoană¹⁸. Anual acest indice este detaliat într-un raport;

¹⁵ Global Alliance Against Poverty and Hunger, disponibil la <https://globalalliance-againsthungerandpoverty.org/>, accesat la 19.11.2025.

¹⁶ The European Anti-Poverty Network (EAPN), disponibil la <https://www.eapn.eu/who-we-are/what-is-eapn/>, accesat la 19.11.2025.

¹⁷ Global Call to Action Against Poverty (GCAP), disponibil la <https://gcap.global/about/>, accesat la 20.11.2025.

¹⁸ The global Multidimensional Poverty Index, disponibil la <https://ophi.org.uk/global-mpi>, accesat la 24.11.2025.

de exemplu **Raportul privind Indicele Global al Sărăciei Multidimensionale din 2025**¹⁹ prezintă date din peste 100 de țări, evidențiind statistici negative privind sărăcia multidimensională și lipsuri comune ale celor aflați în această situație.

Personalități remarcabile din domenii diverse se implică în lupta împotriva sărăciei. Exemplele sunt numeroase: **Profesorul Anthony Atkinson** pentru soluțiile împotriva sărăciei prezentate în cartea *Inequality: What Can Be Done* (publicată de Harvard University Press în 2015) a obținut premiul Dan David în februarie 2016; în calitate de președinte al Comisiei pentru Sărăcie Globală a Băncii Mondiale a publicat, în anul 2016, un raport despre monitorizarea sărăciei globale în care susține obiectivele Grupului Băncii Mondiale de a pune capăt sărăciei extreme până în anul 2030 și a stimula prosperitatea comună; **Malala Yousafzai**, **Oprah Winfrey**, **Angelina Jolie** etc., prin implicarea în diverse acțiuni, pledează pentru eradicarea sărăciei și îmbunătățirea nivelului de trai a celor aflați în situații dificile.

Sărăcia există peste tot în lume, acționează ca o forță comportamentală în relațiile internaționale și poate alimenta conflictele, extremismul și criminalitatea transnațională prin crearea unor condiții de instabilitate, disperare și excluziune. Efectele sale sunt dezastruoase și se resimt asupra bunăstării, sănătății, educației și statutului social al persoanelor în cauză, cu deosebire, și al comunității din care acestea fac parte. Prin diverse acțiuni, documente politice, studii științifice etc. se aduc contribuții remarcabile la reducerea și combaterea manifestărilor sărăciei. În concluzie, sărăcia este o problemă de securitate care necesită măsuri permanente, astfel încât să se atingă Obiectivul de Dezvoltare Durabilă 1.

BIBLIOGRAFIE

- CADESCHI L. L.- coordonator, *Sărăcie și Asistență Socială în Spațiul românesc (Sec. XVIII-XX)*, Masă Rotundă (iunie 1998), cuvânt înainte de Paul H. Stahl, Colegiul Noua Europă, 2002;
- DE SCHUTTER O., FRAZER H., GUIO A.-C., MARLIER E., *The Escape from poverty. Breaking the Vicious Cycles Perpetuating Disadvantage*, Bristol University Press, Policy Press, 2023;

¹⁹ 2025 Global Multidimensional Poverty Index (MPI), disponibil la <https://hdr.undp.org/content/2025-global-multidimensional-poverty-index-mpi#/-indicies/MPI>, accesat la 25.11.2025.

„Poverty is not inevitable. Poverty is the worst scourge ever created by human beings; it is up to human beings to end it”, disponibil la <https://www.atd-fourthworld.org/who-we-are/overcome-poverty/>;

Millennium Development Goals, disponibil la <https://www.un.org/millenniumgoals/poverty.shtml>;

Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development, disponibil la <https://sdgs.un.org/2030agenda>;

End poverty in all its forms everywhere, disponibil la <https://unstats.un.org/sdgs/report/2025/goal-01/>;

Poverty & Inequality Platform, disponibil la <https://pip.worldbank.org/home>;

Poverty Rate by Country, 2025, disponibil la <https://worldpopulationreview.com/country-rankings/poverty-rate-by-country>;

Our History, Important developments in our history, disponibil la <https://www.atd-fourthworld.org/who-we-are/history/>;

Paris, 17 October 1987, Unveiling of the commemorative stone in honour of the victims of poverty, disponibil la <https://www.joseph-wresinski.org/en/paris-17-october-1987-unveiling-of-the-commemorative-stone-in-honour-of-the-victims-of-poverty/>;

United Nations Development Programme, disponibil la <https://www.undp.org/>;

Global Alliance Against Poverty and Hunger, disponibil la <https://globalallianceagainsthungerandpoverty.org/>;

The European Anti-Poverty Network (EAPN), disponibil la <https://www.eapn.eu/who-we-are/what-is-eapn/>;

Global Call to Action Against Poverty (GCAP), disponibil la <https://gcap-global/about/>;

The global Multidimensional Poverty Index, disponibil la <https://ophi.org.uk/global-mpi>;

2025 Global Multidimensional Poverty Index (MPI), disponibil la <https://hdr.undp.org/content/2025-global-multidimensional-poverty-index-mpi#/indicies/MPI>;

Revista *Calitatea vieții nr. 1/1990*.

